

GEEFT STROOM OP ZEE HINDER VOOR HAAIEN?

Hebben haaien en roggen last van de elektromagnetische velden van de stroomkabels voor de windparken op de Noordzee? Met geld van NWO zoekt een door WUR geleid consortium dat uit.

Haaien en roggen 'zien' elektromagnetische velden. Ze gebruiken die om te jagen en mogelijk ook om te navigeren. Stroomkabels van offshore windparken kunnen dan een lelijke sta-in-de-weg zijn. Maar hoe groot de invloed is van elektromagnetische velden rondom die kabels op het dierenleven, is een nog grotendeels onontgonnen terrein. Onder leiding van hoogleraar Mariene Dierecologie Tinka Murk wordt dat nu in kaart gebracht.

ELASMOPOWER

Het grotendeels door NWO gefinancierde project heet ElasmoPower, wat verwijst naar de elasmobranchen (haaien en roggen) waar de aandacht zich op vestigt. Haaien en roggen komen nu nog maar sporadisch voor in (het Nederlandse deel van) de Noordzee. 'En dan vooral de kleine soorten zoals de stekelroggen. Maar we hopen dat ze zullen terugkomen in onder andere windparken, waar actief

herstel van habitat plaatsvindt en geen visserij meer is', zegt Murk. Stroomkabels kunnen dan een probleem vormen. Murk: 'Het aantal kabels en het vermogen aan stroom dat naar land wordt getrans-

'Dieren die langs de kust zwemmen ervaren mogelijk een soort Himalaya van elektromagnetische velden'

porteerd neemt drastisch toe, en daarmee ook de blootstelling van dieren aan elektromagnetische velden. Uit een eerste studie blijkt dat die velden zich uitstrekken tot 25 meter aan weerszijden van een kabel. Dieren die langs de kust zwemmen, ervaren dat mogelijk als een soort Himalaya van elektromagnetische velden, waardoor ze van route veranderen.'

Uit onderzoek met gezenderde paling, is volgens Murk gebleken dat zij langzamer zwemmen in de buurt van kabels. Op kabels in de oceaan zijn zelfs beten van haaien gevonden.

'Het is niet bekend of ze dat uit agressie doen of door de aanwezige elektromagnetische velden denken dat het een prooi is. Wat de effecten precies zijn is onbekend, en ook vanaf welke veldsterkte haaien en roggen effecten ondervinden.'

CAMERA'S

'Een eerste stap is daarom in het lab verband te leggen tussen veldsterktes en diergedrag', zegt Murk. 'En niet alleen van volwassen dieren, maar ook van ongeboren dieren in eikapfels.' Later in het vijf jaar durende project vinden ook veldstudies plaats op kunstmatige riffen op en ver van stroomkabels. 'Met camera's en sensoren onderzoeken we het gedrag van de dieren. En met moleculaire technieken kijken we of de kabels invloed hebben op de samenstelling van gemeenschappen.' WUR voert de studie uit met een groot aantal partners, waaronder hoogspanningsnetbeheerder TenneT, Naturalis, stichting Noordzee en ingenieursbureau Witteveen + Bos. Die laatste levert ook de promovendus, Annemiek Hermans, die er drie dagen in de week aan gaat werken. Met het totale project is 1,2 miljoen euro gemoeid. **IRK**